

การศึกษาการจัดทำบัญชีและการใช้ประโยชน์สารสนเทศทางการบัญชี ของกิจการเพื่อสังคม

The Study of bookkeeping and the use of accounting information within social enterprises

ดวงฤดี จำรัสธนสาร¹ จิตอุษา ชันทอง² และณัฏฐพัชร มณีโรจน์^{3*}

Duangrudee Jumrusthanasan, Jitusa Khanthong and Nattapat Manirochana

Received October 4, 2023 & Revise, December 30, 2023 & Accepted December 31, 2023

บทคัดย่อ

ข้อมูลทางบัญชีมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินงานของกิจการเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้ผู้บริหารใช้ในการวางแผนและควบคุมการบริหารงานกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่กิจการขนาดย่อมส่วนหนึ่งรวมถึงกิจการเพื่อสังคมที่ดำเนินการทางบัญชียังไม่ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชี งานวิจัยนี้จึงศึกษาการจัดทำบัญชีและการใช้ประโยชน์สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคมและเสนอแนวทางในการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารผู้จัดการบริษัทประชารัฐรักสามัคคีวิสาหกิจเพื่อสังคม กิจการเพื่อสังคมและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม รวมจำนวน 12 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ด้วยเทคนิคการตรวจสอบสามเส้าและใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า กิจการเพื่อสังคมบางส่วนไม่มีการจัดทำสมุดบันทึกรายการจัดทำรายงานทางการเงินแต่ไม่จัดทำการวิเคราะห์รายงานทางการเงินต่าง ๆ การบันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง ผู้ทำบัญชีไม่มีคุณสมบัติสาขาบัญชี ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชีและผู้บริหารบางกิจการไม่เข้าใจระบบบัญชี ส่วนข้อเสนอแนะนั้นกิจการต้องคัดเลือกผู้จัดทำบัญชีที่มีคุณสมบัติบัญชี กิจการต้องวางรูปแบบบัญชีและดำเนินการให้ครบทุกองค์ประกอบ และจัดหาระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาสนับสนุนการทำงาน

คำสำคัญ: การจัดทำบัญชี, สารสนเทศทางการบัญชี, กิจการเพื่อสังคม

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

Faculty of Management Science, Rajabhat Rajanagarindra University

^{2,3} คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Business Administration for Society, Srinakharinwirot University

Email: duangrudee.jum@rru.ac.th

Abstract

Accounting data was important and necessary for the operation of the business. It served as a tool to support executives in planning and controlling business operations effectively. However, some small enterprises, including social enterprises, might not maintain comprehensive accounting in line with accounting standards. The aim of this research was to investigate bookkeeping and the use of accounting information within social enterprises, including recommendations. The data were collected 12 samples from executives, managers of Pracharath Rak Samakkee Social Enterprise, social enterprises, and academics related to social enterprises by interviewing, focus group, and secondary data. Reliability was checked using triangulation techniques and content analysis techniques to analyze the data. The result revealed that some social enterprises were not recording transactions, preparing financial report but did not provide financial report analysis, incorrect accounting recording, bookkeeper did not have accounting qualifications, shortage of equipment and accounting information technology, executives did not give important to bookkeeping and did not understand accounting system. For recommendations, social enterprises must recruit bookkeepers with accounting qualifications, design accounting systems and complete all functions, and provide an accounting information system to facilitate tasks.

Keywords: bookkeeping, accounting information, social enterprises

บทนำ

การประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดบันทึกข้อมูลทางการเงินและจัดทำรายงานทางการเงินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการธุรกิจ (business management) เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจ เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจไปข้างหน้าภายใต้ความท้าทาย (Hatten, 2012) กิจกรรมเพื่อสังคม (social enterprise) เป็นรูปแบบของกิจการที่สร้างและออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยใช้องค์ประกอบของวิสาหกิจแบบดั้งเดิมในการจัดการองค์กรให้มีอายุยืนยาวและคงทนของเงินขององค์กรและสามารถพึ่งพารายได้ของตนเองได้ (แพรวา สารธรรม, 2565) กิจกรรมมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ โดยมีเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน สังคมหรือสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อสร้างกำไรสูงสุดต่อผู้ถือหุ้นและเจ้าของเท่านั้น การสร้างรายได้นั้นมีขึ้นเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ของสังคม หรือสิ่งแวดล้อมแทนที่จะเป็นผลประโยชน์ของบริษัทหรือผู้ถือหุ้นเหมือนกิจการทั่วไป

การดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคมมีค่าใช้จ่ายและมีรายได้ที่เกิดจากการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้าหรือบริการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ทางบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือตามมาตรฐานการบัญชีกำหนด โดยผู้ประกอบการต้องบันทึกรายการทางการเงินทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับรายได้ รายจ่าย ตลอดจนสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีทุกรายการ (รัฐชิตา สังขดวง, 2556) เพื่อให้ทราบค่าใช้จ่าย รายได้และกำไรสุทธิของการดำเนินงานของกิจการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องรวบรวมเอกสารทางการเงิน จำแนกเอกสารตามบัญชีและรหัสบัญชี การบันทึกบัญชี การทำงบดุล งบกำไรขาดทุน การทำงบการเงิน เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาหนึ่ง ๆ ว่า กิจการมีผลการดำเนินงานเป็นกำไร หรือขาดทุนจำนวนเท่าใด ช่วยให้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งว่ากิจการมีสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเท่าใด โดยข้อมูลทางการเงินที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินงานและเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงพัฒนากิจการให้เจริญก้าวหน้า (สุกัลยา ปรีชา, 2559) ความสำคัญของการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องนี้ จากการสำรวจสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรฝ่ายบัญชี กิจการเลือกใช้การจ้างบุคคลภายนอกมาจัดทำบัญชีบางแห่งมีความสับสนเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดเก็บ หรือบันทึกทางการเงินทางบัญชี

การจัดทำบัญชีและการบัญชีบริหารข้อมูลทางบัญชีมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินงานของกิจการทุก ๆ ประเภท รวมถึงกิจการเพื่อสังคมด้วย โดยข้อมูลทางบัญชีจะช่วยให้ผู้บริหารนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงานจัดการธุรกิจได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพนำข้อมูลทางการเงินไปประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการควบคุมการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและทันเวลา รายละเอียดของการทำบัญชีที่กิจการเพื่อสังคมต้องดำเนินการนั้นเป็นเรื่องของการจดบันทึกทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคม ได้แก่ การลงทุน การซื้อ การขาย การรับเงินและรายการอื่น ๆ โดยรายการที่บันทึกเหล่านั้นจะถูกนำมาจัดหมวดหมู่ สรุปผลและวิเคราะห์ผล เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคมและแสดงฐานะทางการเงินของกิจการเพื่อสังคม รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการทำบัญชีของกิจการเพื่อสังคมเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักทางการเงินบัญชี คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการจัดทำบัญชีของกิจการเพื่อสังคมและการใช้สารสนเทศทางการเงินของกิจการเพื่อสังคม ศึกษาปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องให้กับกิจการเพื่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีและการใช้ประโยชน์สารสนเทศทางการเงินของกิจการเพื่อสังคม
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำบัญชีและการใช้ประโยชน์สารสนเทศทางการเงินของกิจการเพื่อสังคม

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดทำบัญชีและการใช้ประโยชน์สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคมยังไม่สมบูรณ์ตามระบบบัญชีและยังไม่มี การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินและบัญชีวางแผนการบริหารจัดการกิจการ
2. แนวทางในการจัดทำบัญชีและการใช้ประโยชน์สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคมให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วย กิจการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอและครบถ้วน มีการวางรูปแบบการจัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และนำสารสนเทศทางการบัญชีไปใช้ในการวางแผน ควบคุมและการตัดสินใจในการบริหารจัดการกิจการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจการเพื่อสังคม ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้จัดการบริษัท ประชาชนรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม กิจการเพื่อสังคมและนักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงหน่วยงาน ตำแหน่งและจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวน (ราย)
1. บริษัท ประชาชนรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด	กรรมการผู้จัดการบริษัท	5
	ประชากรรัฐวิ	
	ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ	
	บริษัทประชาชนรัฐวิ	
2. วิสาหกิจเพื่อสังคม/กิจการเพื่อสังคม	พนักงานผู้ทำบัญชี	8
	ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ	
	บริษัท	
3. นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคม	พนักงานผู้ทำบัญชี	2
	อาจารย์สาขาบัญชี	
รวม		15

การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญคณะผู้วิจัยกำหนดตามแนวคิดของ Nastasi and Schensul (2005) ซึ่งระบุว่า หากเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้คร่าว ๆ อยู่ระหว่าง 5-30 ราย จากแนวคิดดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 ราย เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไปแล้ว 12 ราย พบว่า ข้อมูลที่สัมภาษณ์ได้มีความซ้ำซ้อน (redundancy) แสดงว่า เกิดความอิ่มตัวของข้อมูล (data saturation) นั้นแสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีความพอเพียงของข้อมูลแล้ว (data sufficiency) ดังนั้นจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้เป็นมีจำนวน 12 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่ดำเนินการวิจัยในประเด็นดังกล่าว หรือใกล้เคียงส่วนใหญ่ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและใช้การสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงใช้วิธีเดียวกัน คือ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) การสนทนากลุ่มย่อย (focus groups) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data collection) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม (focus groups) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจากทุติยภูมิ (secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการประชุมสมัชชาวิชาชีพเพื่อสังคมประจำปี 2565 และบทสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคมและรายงานการประชุมวิชาการ การเสวนาวิชาการเกี่ยวกับประเด็นธุรกิจเพื่อสังคมในเวทีต่าง ๆ ที่จัดโดยสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย หรือสถาบันทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับในสังคม โดยจัดอยู่ในช่วงปี 5 ปี (พ.ศ.2562-2566)

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพ คณะผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล (method triangulation) ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากต่างวิธีการกัน ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อยและการตรวจสอบเอกสารจากแหล่งทุติยภูมิ เพื่อพิจารณาลักษณะและความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ในต่างวิธีการกัน นอกจากนี้ใช้เทคนิคโดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ด้วยตัวเอง (member checks) เมื่อเสร็จสิ้นการถามคำถามทุก ๆ คำถามผู้จัดบันทึกจะอ่านข้อความที่บันทึกให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบว่าผู้บันทึกบันทึกไว้ถูกต้องหรือไม่ หรือมีประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกหรือไม่ วิธีนี้จะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดระเบียบข้อมูล การกำหนดรหัสข้อมูล การกำจัดข้อมูลและสร้างข้อสรุปชั่วคราว การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 ราย และได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อจำกัดและโอกาสในการพัฒนาของการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคมหลากหลายประเด็น คณะผู้วิจัยจึงได้สรุปประเด็นต่าง ๆ จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำบัญชี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีที่พบส่วนใหญ่และมีความเห็นตรงกันว่า กิจการไม่มีการจัดทำสมุดบันทึกรายการ เช่น สมุดเงินสด สมุดแยกประเภท ทะเบียนสินทรัพย์ ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนคุมวัตถุดิบ เป็นต้น เพราะการทำรายการเหล่านี้ต้องใช้เวลา บางกิจการมีผู้ทำบัญชีที่ต้องทำงานในหน้าที่อื่น ๆ ในกิจการด้วยในแต่ละวันจึงไม่ได้จัดทำรายการเหล่านี้ กิจการจัดทำรายงานทางการเงิน แต่ไม่ได้ทำการวิเคราะห์รายงานทางการเงินต่าง ๆ เพราะไม่เห็นความจำเป็นของการใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้จึงไม่ได้จัดทำ นอกจากนี้ยังพบการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้องและบันทึกรายการไม่ครบถ้วนตามสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เช่น การแยกรายการค่าใช้จ่ายของกิจการกับค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลซึ่งอาจเป็นเพราะใช้วัตถุดิบเดียวกันในการผลิตกับสิ่งของที่ใช้ในครัวเรือน รวมถึงเอกสารประกอบการลงบัญชีไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์ตามหลักการทางบัญชี

การบันทึกบัญชีเงินสดและบัญชีเงินฝากธนาคารไม่เป็นปัจจุบัน บางกิจการจ้างสำนักงานบัญชีทำบัญชี โดยรวบรวมรายการส่งให้สำนักงานบัญชีและสำนักงานบัญชีก็จัดทำบัญชีรวมเข้าด้วยกันจึงทำให้การบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน หรือการจัดทำการปิดบัญชีและงบแสดงฐานะการเงินล่าช้ากว่ากำหนด ประเด็นสุดท้ายที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นตรงกัน คือ การจัดทำบัญชีเป็นงานฝากซึ่งพนักงานบัญชี หรือผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานในหน้าที่อื่น ๆ ในกิจการด้วย เพราะด้วยกิจการไม่ใช้กิจการขนาดใหญ่การจ้างพนักงานบัญชีเข้ามาทำงานบัญชีเพียงหน้าที่เดียวไม่เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ดังนั้นพนักงานบัญชีต้องทำงานอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย

1.2 ด้านบุคลากร บางกิจการนั้นพนักงานบัญชีไม่ได้มีคุณวุฒิสถาบันวิชาชีพซึ่งส่งผลให้พนักงานผู้ทำบัญชีขาดความรู้-ความชำนาญงานด้านบัญชี ถึงแม้ว่า พนักงานบัญชีจะมีคุณวุฒิสถาบันวิชาชีพ แต่ส่วนหนึ่งยังขาดทักษะการใช้สารสนเทศสำหรับการจัดทำบัญชี รวมถึงขาดความรู้ด้านภาษีอากรด้วย

1.3 ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำบัญชี กิจการส่วนหนึ่งขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี เพราะเป็นกิจการขนาดเล็กจึงทำให้ข้อมูล หรือจำนวนรายการไม่ได้เยอะมากขนาดต้องมีการจัดหาโปรแกรมมาสนับสนุนการทำงาน ผู้จัดการให้ความเห็นว่า โปรแกรมบัญชี หรือสารสนเทศทางการบัญชีมีค่าใช้จ่ายกิจการจึงไม่ลงทุน เพราะมองไม่เห็นความจำเป็น

1.4. ด้านอื่น ๆ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับระบบบัญชี เพราะไม่ได้นำข้อมูลทางการเงินและบัญชีมาวางแผนการดำเนินงานของกิจการ โดยเจตนาของการทำบัญชีใช้สำหรับการยื่นภาษีและยื่นให้พาณิชย์จังหวัดเท่านั้น กิจการทำเพียงส่งเอกสารให้กับสำนักงานบัญชี ประกอบกับผู้บริหารกิจการไม่มีความรู้-ความเข้าใจในระบบบัญชีด้วย

ทั้งนี้ปัญหาการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 ราย สรุปเป็นข้อ ๆ และจำแนกเป็นความถี่ในการเกิดขึ้นเทียบกับจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงปัญหาการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคมและจำนวนความถี่ในการเกิดขึ้นตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ปัญหาการจัดทำบัญชี	ความถี่
1. การจัดทำบัญชี	
1.1 ไม่มีการจัดทำสมุดบันทึกรายการ	7
1.2 จัดทำรายงานทางการเงิน แต่ไม่ได้ทำการวิเคราะห์รายงานทางการเงินต่าง ๆ	9
1.3 การบันทึกบัญชีไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนตามสิ่งที่เกิดขึ้นจริง	10
1.4 เอกสารประกอบการลงบัญชีไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์ตามหลักการทางบัญชี	10
1.5 การจัดทำบัญชีเป็นงานฝากซึ่งพนักงานบัญชี หรือผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานในหน้าอื่น ๆ ในกิจการด้วย	12
1.6 การบันทึกบัญชีเงินสดและบัญชีเงินฝากธนาคารไม่เป็นปัจจุบัน	9
1.7 การจัดทำการปิดบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงินล่าช้ากว่ากำหนด	10
2. ด้านบุคลากร	
2.1 พนักงานที่ปฏิบัติงาน หรือผู้ทำบัญชีบัญชีไม่มีคุณวุฒิสาขาบัญชี	8
2.2 พนักงานผู้ทำบัญชีขาดความรู้-ความชำนาญงานด้านบัญชี	5
2.3 ผู้ทำบัญชี หรือพนักงานบัญชีขาดทักษะการใช้สารสนเทศสำหรับการจัดทำบัญชี	10
2.4 ผู้ทำบัญชีขาดความรู้ด้านภาษีอากร	12
3. เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำบัญชี	
3.1 ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	10
4. อื่น ๆ	
4.1 ผู้บริหารไม่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีและการเงิน นอกจากการยื่นภาษีและยื่นให้พาณิชย์จังหวัด	8
4.2 ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับระบบบัญชี	7
4.3 ผู้บริหารไม่มีความรู้-ความเข้าใจในระบบบัญชี	10

2. ข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม เมื่อคณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อยแล้ว คณะผู้วิจัยยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและจัดทำข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม มีดังนี้

2.1 ด้านการใช้ประโยชน์จากงบการเงินและบัญชี ผู้บริหารต้องอ่านข้อมูลสารสนเทศทางการเงินบัญชี เป็นและให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศทางการเงินบัญชี ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด ต้นทุนการผลิต ยอดลูกหนี้ - เจ้าหนี้ ซึ่งรายการเหล่านี้แสดงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานของกิจการซึ่งจะนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจดำเนินงานของกิจการ นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือวัดสภาพคล่องของธุรกิจ ช่วยประเมินความสามารถของการจ่ายค่าตอบแทนและโอกาสในการจ้างแรงงานในอนาคต

2.2 ด้านการจัดทำบัญชี กิจการธุรกิจเพื่อสังคมต้องวางรูปแบบการบัญชีและดำเนินการให้ครบทุกองค์ประกอบ แม้ว่ากิจการจะจ้างสำนักงานบัญชีภายนอกจัดทำบัญชีให้ก็ตาม เพื่อจะได้นำสารสนเทศทางการเงินบัญชีมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบรูปแบบการบัญชีประกอบด้วย (1) รวบรวมเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีให้ครบถ้วนทั้งที่ได้รับจะมีทั้งได้รับจากบุคคลหน่วยงานภายในกิจการและภายนอกกิจการ จำแนกตามประเภทบัญชีและรหัสบัญชี เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีต่อไป (2) การบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีทั้ง 2 ประเภททั้งสมุดบัญชีขั้นต้น - สมุดรายวันทั่วไปสำหรับบันทึกการเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสมุดบัญชีขั้นปลาย - สมุดบัญชีแยกประเภทสำหรับการบันทึกบัญชีจากสมุดรายวัน เพื่อแยกให้เป็นหมวดหมู่สำหรับจัดทำงบการเงินต่อไป (3) การจัดทำรายงานทางการเงินซึ่งเป็นการสรุปผลจากการบันทึกบัญชีในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยรายงานทางการเงินประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงินและงบกระแสเงินสด ทั้งนี้อาจจะมีการจัดทำรายงานรายละเอียดเพิ่มเติมตามข้อกำหนดของหน่วยงานที่ควบคุมดูแลกิจการเพื่อสังคม

2.3 ด้านบุคลากร กิจการเพื่อสังคมต้องคัดเลือกพนักงานบัญชีที่มีคุณสมบัติสาขาบัญชีซึ่งจะทำให้พนักงานมีความรู้ ประสบการณ์อย่างเพียงพอในการจัดทำบัญชีของกิจการได้ หากมีความจำเป็นต้องรับพนักงานที่ไม่มีคุณสมบัติสาขาบัญชีเข้าทำงาน อาจจะต้องส่งเสริมให้ไปอบรมความรู้เกี่ยวกับบัญชีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นในการจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี หรือกิจการอาจพิจารณาจ้างบุคคลภายนอก หรือสำนักงานบัญชีเป็นผู้ทำบัญชีให้กับกิจการ เพื่อความสะดวกและความถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี

2.4 ด้านสารสนเทศทางการเงินบัญชี ผู้จัดการต้องจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือโปรแกรมสำเร็จรูปทางการเงินบัญชีที่ช่วยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำบัญชีของกิจการ รวมถึงการส่งพนักงานที่จัดทำบัญชีไปฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการใช้เทคโนโลยีทางการเงินบัญชี และโปรแกรมสำเร็จรูปทางการเงินบัญชี นอกจากนี้ผู้จัดการจะต้องมีทักษะในการอ่านงบการเงินได้ เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินสำหรับการวางแผน ควบคุม สั่งการและการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

สรุป

1. ผลการศึกษาการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม พบว่า การจัดทำบัญชีของบางกิจการไม่มีการจัดทำสมุดบันทึกรายการ ไม่ได้ทำการวิเคราะห์รายงานทางการเงินต่าง ๆ บันทึกรายการไม่ครบถ้วนตามสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานในหน้าที่อื่น ๆ ในกิจการด้วย บันทึกบัญชีเงินสดและบัญชีเงินฝากธนาคารไม่เป็นปัจจุบัน ปิดบัญชีและงบแสดงฐานะการเงินล่าช้ากว่ากำหนด ผู้ทำบัญชีไม่มีคุณสมบัติสาขาบัญชีจึงทำให้ขาดความรู้-ความชำนาญงานด้านบัญชี ผู้ทำบัญชีบางกิจการขาดความรู้ด้านภาษีอากร ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับระบบบัญชีของกิจการ ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีและการเงิน นอกจากการยื่นภาษีและยื่นให้พาณิชย์จังหวัดซึ่งข้อค้นพบเหล่านั้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ การจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคมยังไม่สมบูรณ์ตามมาตรฐานการบัญชีและยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินและบัญชีวางแผนการบริหารจัดการกิจการ

จากข้อค้นพบที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะกิจการเพื่อสังคมส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดย่อม มีจำนวนเงินหมุนเวียน หรือกำไรไม่มากจึงเป็นการยากที่จะจ้างนักบัญชีที่มีประสบการณ์สูง หรือมีคุณสมบัติสาขาบัญชี หรือจัดซื้อโปรแกรมบัญชีมาใช้ในกิจการ บางกิจการจะมอบให้พนักงานตำแหน่งอื่นทำบัญชีของกิจการควบคู่ไปกับหน้าที่อื่นด้วย หรือบางกิจการจ้างสำนักงานบัญชีทำบัญชีให้กิจการ หรือความผิดพลาดในการจัดทำบัญชีเกิดจากการไม่แยกธุรกิจออกจากเรื่องส่วนตัว ดังนั้น เมื่อจ้างสำนักงานบัญชีไม่ว่าจะเป็นสมุดบันทึกบัญชี สมุดเงินสด สมุดบัญชีแยกประเภทจึงไม่ได้ทำ เพราะไม่คุ้มค่าต่อการทำ กิจการรวบรวมเอกสารให้สำนักงานบัญชีจัดทำจะส่งเอกสารเป็นรอบ ๆ และสำนักงานบัญชีจะทำในคราวเดียวกันจึงทำให้การบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน นอกจากนั้นปัญหาที่ไม่มีคุณสมบัติสาขาบัญชีก็ทำให้ไม่มีความชำนาญการทำบัญชี ส่วนการปิดบัญชีล่าช้านั้นอาจเกิดจากรายการไม่ครบ เอกสารไม่ครบ และประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดขึ้น คือ ผู้บริหารมีเจตจำนงในการจัดทำบัญชี เพื่อยื่นภาษีและยื่นให้พาณิชย์จังหวัดเท่านั้น ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินและบัญชีของกิจการไปใช้ในการวางแผนการบริหารกิจการจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีมากนัก

โดยผลการวิจัยเป็นไปในทำนองเดียวกับแนวคิดของ เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ (2562) ให้ความเห็นว่าการทำบัญชี (bookkeeping) เป็นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อป้อนให้บุคคลที่สนใจจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อไป และ มยุรี บุญโต (2553) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชีใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการกิจการ ทราบถึงผลการดำเนินงานกิจการและสถานะทางการเงินของกิจการ ตรวจสอบและป้องกันข้อผิดพลาด ใช้ในการประกอบการขอสินเชื่อ ใช้ในการประกอบการยื่นเสียภาษี รวมถึงแนวคิดของ Huefner and Largay (2008) ที่อธิบายว่าหนึ่งในวิธีการจัดการรายได้ คือ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการบัญชีซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะอธิบายถึงสินทรัพย์ใดสามารถยกระดับที่จะทำให้เกิดกำไรได้ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างต้นทุนของกิจการเป็นการดำเนินงานที่มีความสำคัญ โดยการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีและการวิเคราะห์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมนั้นทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการรายได้และกลยุทธ์ของกิจการ แสดงให้เห็นว่า การจัดทำบัญชีมีประโยชน์ต่อกิจการเป็นอย่างมาก โดยฝ่ายบริหารนำข้อมูลทางการเงินไปวางแผน

ควบคุมและประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ของกิจการ รวมถึงเป็นข้อมูลการตัดสินใจลงทุนกับกิจการของผู้ลงทุน หรือข้อมูลการตัดสินใจให้สินเชื่อของสถาบันการเงินต่าง ๆ ส่วนข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร สวัสดิ์สุข นิติธร วงศ์เชษฐาและชัย วิศิษฐ์ (2565) ที่พบว่า ผู้ทำบัญชีไม่จัดทำบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสนับสนุนข้อค้นพบของ ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และภัทราจิต แสงสว่าง (2559) ที่พบว่า กิจการ SMEs ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ความล่าช้าของการแสดงข้อมูลในงบการเงิน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงิน อีกทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ไม่ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภทและบัญชีรายย่อย ไม่จัดทำบทดลอง ไม่วิเคราะห์รายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย มะโนธรรม (2558) พบว่า กิจการไม่มีการจัดทำสมุดรายวันทั่วไป ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนคุมวัตถุดิบ สมุดบันทึกต้นทุนกำไร ผู้ทำบัญชีไม่มีคุณสมบัติสาขาบัญชีจึงทำให้ไม่เข้าใจระบบบัญชีและการบันทึกบัญชี เพราะกิจการขาดงบประมาณในการจ้างพนักงานบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชิตา สังขดวง (2556) พบว่า ผู้ทำบัญชีของกิจการขาดความรู้ความเข้าใจในระบบบัญชีและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศทางการบัญชี โดยจะทำบัญชีด้วยวิธีการบันทึกบัญชีด้วยมือ และบางกิจการจ้างบุคลากรนอกเป็นผู้ทำบัญชี โดยวัตถุประสงค์ในการจัดทำบัญชีเพื่อยื่นแบบชำระภาษี

2. ข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของกิจการเพื่อสังคม คณะผู้วิจัยเสนอแนะ 4 ด้าน ประกอบด้วย (2.1) ผู้บริหารของกิจการธุรกิจเพื่อสังคมต้องอ่านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเป็นและให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี (2.2) กิจการธุรกิจเพื่อสังคมต้องวางรูปแบบการบัญชีและดำเนินการให้ครบทุกองค์ประกอบ (2.3) กิจการควรคัดเลือกพนักงานบัญชีที่มีคุณสมบัติสาขาบัญชี พนักงานที่ไม่มีคุณสมบัติสาขาบัญชี กิจการจะต้องส่งไปอบรมเกี่ยวกับความรู้ในการจัดทำบัญชีและความรู้ด้านภาษี (2.4) ผู้จัดการต้องจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี พนักงานที่จัดทำบัญชีต้องไปฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีและโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ซึ่งข้อค้นพบเหล่านั้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจัดทำบัญชีของกิจการเพื่อสังคมที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีนั้น ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการต้องเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเสียก่อน หากผู้บริหารคิดว่าประโยชน์ของการจัดทำบัญชี คือ การยื่นภาษีและยื่นให้พาณิชย์จังหวัดเท่านั้น โอกาสที่จะจัดทำบัญชีให้ครบถ้วนนั้นเป็นไปได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีก่อนเป็นลำดับแรก ผู้บริหารต้องอ่านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเป็นเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน การสั่งการ ควบคุมและการตัดสินใจในการดำเนินกิจการ นอกจากนั้นต้องให้ความสำคัญกับผู้ทำบัญชี คือ ต้องจ้างผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติสาขาบัญชี เพื่อที่จะมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี หากกิจการไม่สามารถจัดหาพนักงานบัญชีที่มีคุณสมบัติสาขาบัญชีอาจจะต้องส่งเสริมให้ไปอบรมความรู้เกี่ยวกับบัญชีอย่างต่อเนื่อง และอาจพิจารณาเลือกใช้บุคลากรภายนอก หรือสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชี แต่ต้องลงทุนค่าจ้างในการจัดทำบัญชีให้ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชี โดยผลการวิจัยเป็นไปในทำนองเดียวกับแนวคิดของ ดุษณีย์

ส่องเมือง (2560); อรุณี อย่างธราและคณะ (2564); วันชัย ประเสริฐศรี. (2561) ที่อธิบายว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบัญชี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรวบรวมเอกสารทางการเงิน การจำแนกเอกสารตามบัญชีและรหัสบัญชี การบันทึกบัญชีในสมุดรายวัน การบันทึกบัญชีในสมุดแยกประเภท การทำงานทดลองและการทำงานการเงิน

นอกจากนี้ยังตรงกับแนวคิดของ กรมพัฒนาธุรกิจ (2543) ที่อธิบายว่าพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลมีหน้าที่จัดทำบัญชีเริ่มตั้งแต่วันที่ยื่นจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำประกอบด้วย บัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภท บัญชีสินค้า บัญชีแยกประเภทอื่น และบัญชีแยกประเภทตามความจำเป็นแก่การทำบัญชีของกิจการ นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชี ซึ่งมีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามกรมพัฒนาธุรกิจกำหนด แสดงให้เห็นว่า การสรรหาหรือพัฒนาบุคลากรผู้ทำบัญชีให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำบัญชีและการใช้เทคโนโลยีทางการเงินมีความสำคัญมากซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำบัญชีที่ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชีและการเงินมีมากกว่าใช้ประกอบการยื่นภาษีและยื่นให้พาณิชย์จังหวัด หากผู้บริหารอ่านรายงานทางการเงินเป็น จะทำให้มีข้อมูลในการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจในการบริหารกิจการที่ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐชิตา สังขดวง (2556) ที่เสนอแนะว่าหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนในการสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจ SMEs ควรกระตุ้นให้สถานประกอบการเห็นความสำคัญของการจัดทำและใช้สารสนเทศทางการเงินบัญชี เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาธุรกิจต่อไป นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสนับสนุนข้อค้นพบของ ชาญชัย มะโนธรรม (2558) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ทางการบันทึกบัญชีแก่ผู้ทำบัญชี โดยให้ความรู้ในส่วนที่ยังไม่สามารถจัดทำบัญชีได้ จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมและดูแลอย่างใกล้ชิดจนกว่าผู้ทำบัญชีนั้นจะสามารถจัดทำบัญชีได้ และให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร สวัสดิ์สุข นิตธิธ วงศ์เชษฐาและชัย วิศรีชัย (2565) พบว่า ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชีของกิจการ และใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการเงินมาประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานของกิจการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และภัทราจิต แสงสว่าง (2559) พบว่า เพื่อลดปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศทางการเงินของผู้ประกอบการให้น้อยลง ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชีทั้งในเรื่องการลงทุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการพัฒนา หรือสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้บริหาร หรือผู้จัดการกิจการเพื่อสังคมบางส่วนไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีและการเงินในการประกอบการตัดสินใจบริหารกิจการ เพราะเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี เพื่อยื่นภาษีเท่านั้น หน่วยงานภาครัฐต้องเข้าไปให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของการจัดทำบัญชีและนำข้อมูลทางการเงินมาประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจการต้องคัดเลือกผู้จัดการที่มีความรู้ด้านบัญชีและภาษี โดยมีความรู้พื้นฐานสามารถอ่านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเป็นและให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี โดยนำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจบริหารกิจการ รวมถึงผู้บริหารของกิจการธุรกิจเพื่อสังคม เช่นเดียวกันต้องสามารถอ่านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเป็นและให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชี

1.2 กิจการธุรกิจเพื่อสังคมต้องวางรูปแบบการบัญชีและดำเนินการให้ครบทุกองค์ประกอบ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากระบบบัญชี ได้แก่ การควบคุมการดำเนินงาน การวัดผลการดำเนินงาน การวางแผนการดำเนินธุรกิจ

1.3 กิจการควรคัดเลือกพนักงานบัญชีที่มีคุณวุฒิสาชาบัญชี พนักงานที่ไม่มีคุณวุฒิสาชาบัญชี กิจการจะต้องส่งไปอบรมเกี่ยวกับความรู้ในการจัดทำบัญชีและความรู้ด้านภาษี

1.4 ผู้จัดการต้องจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี พนักงานที่จัดทำบัญชีไปฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีและโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ซึ่งข้อค้นพบเหล่านั้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติมเป็นการศึกษาผลเปรียบเทียบกิจการเพื่อสังคมระหว่างกิจการที่มีผู้จัดการ หรือผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบบัญชี ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบและนำข้อมูลทางการเงินไปประกอบการตัดสินใจในการบริหารกิจการกับกิจการเพื่อสังคมที่ผู้จัดการ หรือผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชี โดยจัดทำบัญชี เพื่อยื่นภาษี และยื่นให้พาณิชย์จังหวัดเท่านั้น ทั้งนี้ตั้งสมมติฐานว่า กิจการที่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบจะมีผลประกอบการที่ดี เมื่อเป็นเช่นนั้นอาจจะทำให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการจัดทำบัญชีเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2543). พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566, จาก www.dbd.go.th/download/PDF_law/acc_prb2543.pdf

- ชาญชัย มะโนธรรม. (2558). ศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวทางการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*. 25(1), 133 - 148.
- คุณิย์ ส่องเมือง. (2560). *การออกแบบระบบบัญชี* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาธรรม.
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ปัญญา. (2562). *การบัญชี 1* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- บังอร สวัสดิ์สุข และคณะ. (2565). การจัดทำและการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดพะเยา. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 17(1), 97-128.
- แพรวา สารธรรม. (2565). SE: Social Enterprise เทรนด์ใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 คืออะไร? ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2566, จาก <https://sgs.tu.ac.th/news/what-is-social-enterprise/>
- มยุรี บุตรโต. (2553). *การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี*. งานวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รัชชิตา สังขดวง. (2556). ศึกษาการจัดทำบัญชีและการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของสถานประกอบการนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดปัตตานี. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 9(1), 57-71.
- วันชัย ประเสริฐศรี. (2561). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: บริษัทวิน-วินดิจิตอลพรินต์ติ้ง จำกัด
- ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์และภัทราจิต แสงสว่าง. (2559). ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากงบการเงินเพื่อการบริหารกิจการของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 35(4), 18-35.
- อรุณี อย่างธราและคณะ. (2564). *การบัญชีการเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Hatten, T.S. (2012) *Small Business Management: Entrepreneurship and Beyond*. 5th Edition, South-Western Cengage Learning, Mason.
- Huefner, R. J. and Largay, J. A. (2008). The role of accounting information in revenue management. *Business Horizons, Elsevier*. 51(3), pp.245-255.
- Nastasi, B. K. and Schensul, S. L. (2005). "Contributions of qualitative research to the validity of intervention research", *Journal of School Psychology*. 43(3), pp.177-195

Translate in Thai Reference

- Abhisitphinyo. B. (2019). *Accounting 1* (1st printing). Bangkok: SE- Education Public Company Limited.

Butto. M.(2010). *Community business accounting in Uthai Thani Province*.

Faculty of Management Science research Nakhon Sawan Rajabhat University.

Department of Business Development. (2000). *Accounting Act 2000*. Retrieved on 10 March 2023, from www.dbd.go.th/download/PDF_law/acc_prb2543.pdf

Jensirisak S. & Saengsaeng. P. (2016). Problems and limitations in making use of financial statements for business management of SMEs in Ubon Ratchathani Province. *Academic journal University of the Thai Chamber of Commerce Humanities and social sciences*. 35(4), 18-35.

Manotham. C. (2015). Study of accounting of community enterprises in Chiang Mai province according to the guidelines of the Cooperative Auditing Department. *Payap University Journal*. 25(1), 133 - 148.

Prasertsri. W. (2018). *Management accounting*. (8th printing). Bangkok: Win-Win Digital Printing Company Limited.

Sawatsuk, B. et al. (2022). Preparation and use of accounting data to measure the performance of SMEs in Phayao Province. *Journal of Management Science Chiang Rai Rajabhat University*. 17(1), 97-128.

Sathutham. P. (2022). *SE: Social Enterprise, what is the new trend of the 21st century?* Retrieved 5 January 2023, from <https://sgs.tu.ac.th/news/what-is-social-enterprise/>

Sangkhaduang. R. (2013). Study of accounting preparation and use of accounting information of limited partnership business establishments in Pattani Province. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences*. 9(1), 57-71.

Songmuang. D.(2017). *Accounting system design*. (8th edition). Bangkok: Semaatham Publishing House.

Yangthara A.et al. (2021). *Financial accounting* (24th printing). Bangkok: Thammasat University Press.

